

Αυτοδιοικητικές Εκλογές 8^{ης}/15^{ης} Οκτωβρίου 2023

Ερώτηση 1: (αρ. πρωτ. 4201/10.8.2023)

Παρακαλούμε για μία διευκρίνιση σχετικά με το πότε μπορούμε να ξεκινήσουμε τη μετάδοση διαφημιστικών σποτ υποψηφίων και συνδυασμών, δεδομένου ότι στην Εγκύκλιο 867/8-8-2023 του υπουργείου εσωτερικών ορίζεται ότι " η προεκλογική περίοδος για την προβολή και τις εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, των υποψήφιων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων στα ΜΜΕ και στο διαδίκτυο, προσδιορίζεται στις τριάντα (30) ημέρες πριν από τη διεξαγωγή των εκλογών" ενώ σε σχετική ενημέρωσή σας το 2019 απαντήσατε ότι "η προεκλογική περίοδος, κατά την οποία επιτρέπεται η μετάδοση από ραδιοτηλεοπτικά μέσα διαφημιστικών μηνυμάτων υποψηφίων και συνδυασμών στις αυτοδιοικητικές εκλογές αρχίζει δύο (2) μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών".

Απάντηση 1:

Το άρθρο 6 παρ. 5 του Ν. 3870/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 128 του Ν. 4249/2014 και ισχύει, το οποίο αφορά στους περιορισμούς που τίθενται στους υποψηφίους κατά την προεκλογική περίοδο (παρουσίαση εκπομπών και εμφανίσεις) ορίζει ότι: «Προεκλογική περίοδος για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου είναι το χρονικό διάστημα των τριάντα (30) ημερών, που προηγείται της ψηφοφορίας του Α' γύρου των αυτοδιοικητικών εκλογών».

Το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 3870/2010, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του Ν. 4242/2014, ορίζει ότι: «Προεκλογική περίοδος για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι το δίμηνο χρονικό διάστημα, που προηγείται της ημερομηνίας διεξαγωγής των εκλογών». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 46 παρ. 4 του Ν. 4555/2018, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 114 του Ν. 3852/2010: «Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν από την ημερομηνία των εκλογών».

Φρονούμε ότι τα «διαφημιστικά μηνύματα» δεν εμπίπτουν μεν στο γράμμα του νόμου, και δη στις νομικές έννοιες της «παρουσίασης εκπομπών» και «εμφάνισης υποψηφίων» που ρητώς αναφέρονται στις ανωτέρω διατάξεις, μπορεί όμως

ερμηνευτικώς να θεωρηθεί ότι υπόκεινται στους ίδιους χρονικούς περιορισμούς για την ταυτότητα του νομικού λόγου. Ενισχυτική δε της άποψης αυτής φαίνεται να είναι η ρύθμιση του άρθρου 6 παρ. γ (και 5 παρ. 5) του Ν. 3870/2010, κατά την οποία «απαγορεύεται η διακίνηση κάθε μορφής ένθετων φυλλαδίων μέσω του τύπου», τα οποία προφανώς συνιστούν μορφή πολιτικής διαφήμισης.

Ερώτηση 2: (αρ. πρωτ. 4208/11.8.2023)

Θα ήθελα να μας ενημερώσετε εάν τα μουσικά ραδιόφωνα διαδικτυακά και επίγεια έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε ανακοινώσεις υποψηφίων συνδυασμών και υποψηφίων δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων έως την προκήρυξη των αυτοδιοικητικών εκλογών.

Απάντηση 2:

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 5 εδ. ζ' Ν. 3592/2007 «Στους [μη ενημερωτικούς] σταθμούς επιτρέπεται η ένταξη στο μεταδιδόμενο πρόγραμμα τους τίτλων ειδήσεων, κατ' ανώτατο όριο ενός λεπτού ανά ώρα, και με την προϋπόθεση ότι αναφέρουν τις αναγνωρισμένες πηγές από τις οποίες προμηθεύονται τις ειδήσεις». Στόχος της συγκεκριμένης διάταξης είναι να ενημερώνεται ο ακροατής των μη ενημερωτικών σταθμών για σημαντικά γεγονότα που αφορούν την χώρα και την τοπική κοινωνία χωρίς να παραβιάζονται οι θεμελιώδεις κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αναφέρεται η πηγή προμήθειας των ειδήσεων.

Με βάση τα παραπάνω, η μετάδοση «ανακοινώσεων υποψηφίων» στο πλαίσιο των αυτό-διοικητικών εκλογών είναι δυνατή αρκεί να τηρούνται οι προαναφερθέντες όροι.

Ερώτηση 3: (αρ. πρωτ. 4264/23.8.2023)

Παρακαλούμε μπορείτε να διευκρινίσετε, προς αποφυγή παρερμηνειών, την ακριβή ημερομηνία έναρξης των περιορισμών στις εμφανίσεις των υποψηφίων στις επερχόμενες αυτοδιοικητικές εκλογές;

Απάντηση 3:

Φρονούμε ότι το ακριβές χρονικό σημείο έναρξης των περιορισμών στους οποίους αναφέρεσθε συμπίπτει με την έναρξη της τριακονθήμερης προεκλογικής περιόδου και είναι η 00:01 ώρα της Παρασκευής 8.9.2023 (δηλ. τα μεσάνυχτα της Πέμπτης 7.9.2023 προς 8.9.2023).

Ερώτηση 4: (αρ. πρ. 4332/30.8.2023)

Θεωρείται εμφάνιση και συνεπώς εμπίπτει στους περιορισμούς του άρθρου 6 του Ν.3870/2010 η συμμετοχή ηθοποιού- υποψηφίου περιφερειακού συμβούλου στο trailer- promo της σειράς, σε κανάλι εθνικής εμβέλειας;

Δυνάμει του αρ.6 ΠΑΡ.2Β περ. ιν του Ν.3870/2010 ορίζεται ότι «Ως εμφανίσεις, κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των ανωτέρω υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που εντάσσονται στα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος τους της προεκλογικής τους δραστηριότητας». Συνεπώς, κατά την γραμματική διατύπωση του νόμου ορίζεται ακριβώς η έννοια της εμφάνισης.

Απάντηση 4:

Η συμμετοχή ηθοποιού - υποψηφίου περιφερειακού συμβούλου σε «trailer» τηλεοπτικής σειράς που θα μεταδοθεί από τηλεοπτικό σταθμό δεν συνιστά, καταρχήν, εμφάνιση του υποψηφίου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 6 παρ. 2 β περ. ιν του Ν. 3870/2010 όπως ισχύει, ειδικά εφόσον η εν λόγω μετάδοση έχει αποδεδειγμένα και για λόγους άσχετους με την εκλογική διαδικασία προγραμματιστεί σε χρόνο προγενέστερο της ανακοίνωσης για υποψηφιότητα του προσώπου που συμμετέχει στη συγκεκριμένη τηλεοπτική σειρά. Μπορεί, όμως, να υποστηριχθεί και το αντίθετο με την σκέψη ότι η ανωτέρω περιγραφόμενη συμμετοχή του υποψήφιου σε τηλεοπτική εκπομπή συνιστά εμφάνιση.

Το ΕΣΡ δεν είναι δυνατό να διατυπώσει γνώμη νομικώς δεσμευτική για το μέλλον να κρίνει δικαστήριο σε περίπτωση κατάθεσης σχετικής προσφυγής κατά των εκλογών. Πολλώ, δε, μάλλον δεν μπορεί να προδικαστεί η επί της ουσίας απόφαση επί ενδεχομένου ισχυρισμού για άσκηση ή μη επιρροής στο εκλογικό αποτέλεσμα από

τη συγκεκριμένη εμφάνιση (βλ. ανωτέρω ερώτηση και απάντηση με αριθμό 1 και αντίστοιχες απαντήσεις στην ερώτηση 5 των Ευρωεκλογών του 2019 και στην ερώτηση 25 των εθνικών εκλογών της 21.5.2023, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ «www.esr.gr»).

Ερώτηση 5 κατά λέξιν: (αρ. πρωτ. 4398/5.9.2023)

«Επικοινωνώ από τον δημοσιογραφικό οργανισμό της «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΙΣ» , σχετικά με την αναπαραγωγή ραδιοφωνικό σποτ που αφορούν τις αυτοδιοικητικές εκλογές από τον ραδιοφωνικό μας σταθμό Peloronnisos fm 104, 1.

Στο πρόσφατο αρχείο που ανάρτησε ο φορέας σας αναφέρεται: Φρονούμε ότι τα «διαφημιστικά μηνύματα» δεν εμπίπτουν μεν στο γράμμα του νόμου, και δη στις νομικές έννοιες της «παρουσίασης εκπομπών» και «εμφάνισης υποψηφίων» που ρητώς αναφέρονται στις ανωτέρω διατάξεις, μπορεί όμως Σελ. 2 ερμηνευτικώς να θεωρηθεί ότι υπόκεινται στους ίδιους χρονικούς περιορισμούς για την ταυτότητα του νομικού λόγου.

Από την συγκεκριμένη διατύπωση δεν είναι σαφες αν ρητώς επιτρέπονται ή απαγορεύονται τα ραδιοφωνικά σποτ υποψηφίων στις αυτοδιοικητικές εκλογές μέχρι και τις 6/10. Θέλοντας να είμαστε σύννομοι 100%, παρακαλούμε διευκρινίστε το ισχύον καθεστώς,

*Θα συνεχίσουμε την αναπαραγωγή σποτ μέχρι την παραλαβή απάντησης σας».

και (αρ. πρωτ. 4368/1.9.2023)

Παρακαλώ πολύ διευκρινίστε αν επιτρέπεται η μετάδοση τηλεοπτικών διαφημιστικών μηνυμάτων (μικρής διάρκειας) υποψηφίων δημοτικών και περιφερειακών σχηματισμών κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου.

Απάντηση 5:

Αναφερόμαστε στην απάντηση 1 που δόθηκε στην ταυτάριθμη ερώτηση για τις Αυτοδιοικητικές Εκλογές της 8.10.2023, με την παρατήρηση ότι δεν είναι επιτρεπτό να δοθεί από την Υπηρεσία μας περισσότερο κατηγορηματική και νομικώς δεσμευτική άποψη. Αυτό θα μπορούσε να αποφασιστεί νομικώς δεσμευτικά από το τυχόν μέλλον να κρίνει δικαστήριο.

Ερώτηση 6: (αρ. πρωτ. 4412/6.9.2023)

Θα ήθελα να σας ζητήσω κάποιες διευκρινήσεις: Μπορεί να μεταδοθεί από τα τηλεοπτικά κανάλια, χωρίς να θεωρηθεί εμφάνιση, εκδήλωση δημοτικού συνδυασμού, στην οποία κάποιος που δεν είναι υποψήφιος θα διαβάζει τα ονόματα των υποψηφίων, οι οποίοι θα εμφανίζονται πίσω του σε γενικό πλάνο;

Επίσης, στις "Συχνές ερωτήσεις" που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΣ υπάρχει η παρακάτω:

Εμφανίζεται κάποιος εκ μέρους ενός συνδυασμού για μια δήλωση σε ένα τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό κανάλι, η οποία προβάλλεται στο δελτίο ειδήσεων. Χάνει το δικαίωμα ο συνδυασμός να παρουσιάσει τις θέσεις του στο εν λόγω κανάλι;

Η προβολή της δήλωσης προσμετράται ως εμφάνιση. Εφόσον προβληθεί σε ένα κανάλι τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, ο συνδυασμός χάνει το δικαίωμα να παρουσιάσει τις θέσεις του στο εν λόγω κανάλι. Εφόσον η δήλωση προβληθεί σε ένα κανάλι εθνικής εμβέλειας, ο συνδυασμός έχει το δικαίωμα να παρουσιάσει τις θέσεις του στο εν λόγω κανάλι μία μόνο φορά.

Μπορείτε παρακαλώ να διευκρινίσετε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας την ανωτέρω ερώτηση - απάντηση.

Εάν ο εμφανιζόμενος, που παρουσιάζει με δηλώσεις τους τις θέσεις του συνδυασμού, δεν είναι υποψήφιος, ποιο δικαίωμα χάνει ο συνδυασμός; Μπορεί δηλαδή κάποιος μη υποψήφιος (όπως στο πρώτο ερώτημά μου) πλαisiωμένος από τον υποψήφιο δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους να μιλάει στα κανάλια για θέσεις της παράταξης; Πως διακρίνεται η κάλυψη της προεκλογικής δραστηριότητας από το δημοσιογραφικό ρεπορτάζ;

Γενικά, ποιο είναι αυτό το αναφερόμενο δικαίωμα του συνδυασμού και που προβλέπεται; Δικαίωμα εμφανίσεων με τους περιορισμούς του νόμου, έχουν οι υποψήφιοι ατομικά.

Απάντηση 6:

Φρονούμε ότι το ερώτημα: α) κατά το μέρος που αφορά το περιεχόμενο ανάρτησης του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ) μπορεί να απαντηθεί μόνο από το ΥΠΕΣ, β) κατά το υπόλοιπο μέρος το ερώτημα δεν μπορεί να απαντηθεί, λόγω του αόριστου τρόπου με τον οποίο παρατίθενται τα πραγματικά δεδομένα της υπόθεσής σας.

Ερώτηση 7: (αρ. πρωτ. 4413/6.9.2023)

Το άρθρο 6 του ν. 3870/2010 προβλέπει ότι απαγορεύεται στους υποψηφίους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους να παρουσιάζουν αμέσως ή εμμέσως κάθε είδους εκπομπές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι οποίες μεταδίδονται από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, ελεύθερης λήψης, καθώς και από διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες. Επίσης, προβλέπει ότι οι εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, των αντιπεριφερειάρχων, καθώς και των υποψήφιων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, υπό οποιαδήποτε μορφή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπεται, ως εξής:

- i. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση δύο (2) φορές.
- ii. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση μία (1) φορά.
- iii. Σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες επιτρέπεται μία (1) εμφάνιση.

Ως εμφανίσεις, για την εφαρμογή των ανωτέρω, όπως ρητά ορίζει το άρθρο 6 παρ. 2 β iv του ν. 3870/2010, θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των ανωτέρω υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που εντάσσονται στα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος τους της προεκλογικής τους δραστηριότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω περιορισμούς, παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε τα εξής: Υποψήφιος σύμβουλος, δημοσιογράφος, ο οποίος, στο πλαίσιο ήδη από καιρό ισχύουσας σύμβασης εξαρτημένης εργασίας (η οποία αποτελεί το μέσο βιοπορισμού του), επιμελείται και διενεργεί ρεπορτάζ/ανταποκρίσεις (μη πολιτικού χαρακτήρα και μη συνδεδεμένων καθ' οιονδήποτε τρόπο με τις αυτοδιοικητικές εκλογές), εμφανιζόμενος, στο πλαίσιο της εργασίας του, κατά περίπτωση και για πολύ μικρό χρονικό διάστημα σε δελτία ειδήσεων, καταλαμβάνεται από τις παραπάνω απαγορεύσεις; Ειδικότερα, η ως άνω σύντομη ανταπόκριση συνιστά παρουσίαση εκπομπής;

Σε κάθε περίπτωση, παρακαλούμε να μας διευκρινίσετε ότι η πιο πάνω επαγγελματική δραστηριότητα δεν συνιστά εμφάνιση, κατά τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 6 παρ. 2 β *in* του ν. 3870/2010.

Απάντηση 7:

Φρονούμε ότι με βάση τις σχετικές διατάξεις το πραγματικό που περιγράφετε αποτελεί ανεπίτρεπτη ενέργεια, αφού δεν γίνεται καμία διάκριση στον νόμο μεταξύ μικρού και μεγάλου χρονικού διαστήματος εμφάνισης υποψηφίου ή παρουσίας εκπομπής.

Ερώτηση 8 κατά λέξιν: (αρ. πρωτ. 4424/6.9.2023)

«Παρακαλώ όπως με ενημερώσετε σχετικά με τους περιορισμούς εμφανίσεων υποψηφίων σε τηλεοπτικούς σταθμούς που αφορά υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους, αν καταλαμβάνεται και υποψήφιος ο οποίος είναι και πρόεδρος Δ.Σ. δημοτικής επιχείρησης και εμφανίζεται σε τηλεοπτικά κανάλια για υπηρεσιακά θέματα της επιχείρησης, ενδεικτικά αναφέρω έργα που εκτελεί π.χ. η επιχείρηση ύδρευσης, εγκαίνια έργου, ή πλάνα του από ομιλία κατά τη διάρκεια έργων της επιχείρησης και όχι προεκλογική δραστηριότητα».

(αρ. πρωτ. 4456/8.9.2023)

Μπορεί ένας Περιφερειακός Τ/Σ να προβάλλει εντός της προεκλογικής περιόδου διαφημιστικά μηνύματα από Δήμους, τα οποία περιέχουν εκδηλώσεις, ή υπηρεσίες που αφορούν τους πολίτες (π.χ. ηλεκτρονικές υπηρεσίες, κοινωνικές παροχές, καθαριότητα, κ.α.) δίχως να εμφανίζονται πρόσωπα αυτοδιοικητικών υποψηφίων.

Απάντηση 8:

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία το πραγματικό που περιγράφετε συνιστά ανεπίτρεπτες ενέργειες.

Ερώτηση 9: (αρ. πρωτ. 4438/7.9.2023)

Σε σχέση με τις εμφανίσεις υποψηφίων επικεφαλής συνδυασμών καθώς και υποψηφίων συμβούλων θέλουμε να μας διευκρινίσετε αν το facebook ενημερωτικού διαδικτυακού site εμπίπτει στις απαγορεύσεις του νόμου ή όχι. Δηλαδή π.χ. αν παρουσιαστεί μια προεκλογική ομιλία υποψηφίου στο facebook του site και μόνο αν αυτή θεωρείται εμφάνιση.

Απάντηση 9:

Το άρθρο 6 παρ. 2 β του Ν. 3870/2010 ορίζει: «Οι εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, [των αντιπεριφερειάρχων], καθώς και των υποψήφιων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, υπό οποιαδήποτε μορφή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπεται, ως εξής:

- i Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση δύο (2) φορές.
- ii. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση μία (1)φορά.
- iii. Σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες επιτρέπεται μία (1) εμφάνιση.
- iv. Ως εμφανίσεις, κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των ανωτέρω υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που εντάσσονται στα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος τους της προεκλογικής τους δραστηριότητας».

Στο μέτρο που είναι δεδομένο ότι η πρόσβαση μέσω του διαδικτύου σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο προεκλογικού χαρακτήρα είναι ελεύθερη σε ευρύ κοινό, ο οικείος φορέας εμπίπτει στην νομική έννοια του διαδικτυακού τόπου και στους ανωτέρω περιορισμούς.

Ερώτηση 10: (αρ. πρωτ. 4445/7.9.2023)

Ενδιαφέρομαι να στείλω σε ραδιοφωνικό ενημερωτικό σταθμό σποτ καθώς είμαι υποψήφιος στις επερχόμενες δημοτικές εκλογές. Το ερώτημα είναι αν ο σταθμός επιτρέπεται να παίξει το σποτ μου και μεχρι τότε πριν τις εκλογές. Σας παρακαλώ όπως μου δώσετε μια σαφή απάντηση χωρίς να με παραπέμπεται σε νόμους κλπ.

Απάντηση 10:

Φρονούμε ότι είναι επιτρεπτά τα διαφημιστικά μηνύματα των υποψηφίων και των συνδυασμών από την 00.01 ώρα της Παρασκευής 8.9.2023 (ήτοι από τα μεσάνυχτα της Πέμπτης 7.9.2023 προς 8.9.2023) μέχρι και την 24.00 της Παρασκευής 6.10.2023 (ήτοι μέχρι το μεσονύχτιο της Παρασκευής 6.10.2023 προς το Σάββατο 7.10.2023).

Ερώτηση 11: (αρ. πρωτ. 4468/8.9.2023)

Το ερώτημά μου αφορά στο δικαίωμα των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων για πρόσβαση σε ΜΜΕ και προβολή όπως περιγράφεται στο ν. 3870/2010 και στην εγκύκλιο 867.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο: "Οι εμφανίσεις τους σε κάθε είδους εκπομπές των δημόσιων και ιδιωτικών ηλεκτρονικών ΜΜΕ ελεύθερης λήψης, σε φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών καθώς και στο διαδίκτυο, καθορίζονται ως εξής: • 2 φορές σε κάθε ηλεκτρονικό ΜΜΕ εθνικής εμβέλειας • 1 φορά σε κάθε ηλεκτρονικό ΜΜΕ τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας • 1 φορά σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες" (...)

Και παρακάτω αναφέρεται ότι "Σημειώνεται ότι για τις εμφανίσεις των υποψηφίων, απαγορεύεται η καταβολή εκλογικής δαπάνης ανεξαρτήτως ποσού προς τα Μ.Μ.Ε. και τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου καθώς και οποιοδήποτε άλλο οικονομικό αντάλλαγμα."

Δεν γίνεται αντιληπτό αν κατοχυρώνεται δικαίωμα των υποψηφίων για μια δωρεάν εμφάνιση στα (Τοπικά) ΜΜΕ, ή απλώς αποτελεί περιορισμό των υποψηφίων ως προς το πλήθος των εμφανίσεών τους.

Στη δεύτερη περίπτωση αντιλαμβάνεσθε ότι η πρόσβαση έστω και μια φορά στα τοπικά ΜΜΕ γίνεται πολύ ακριβό σπορ και μόνο γι' αυτούς που μπορούν, διότι τα ΜΜΕ ζητούν αντίτιμο και για ΜΙΑ εμφάνιση.

Το ερώτημά μου νομίζω αφορά όλους τους υποψηφίους και θέτει έμμεσα ένα ζήτημα δημοκρατικότητας λόγω μη ισότιμης πρόσβασης στην προβολή.

Απάντηση 11:

Σχετικό με το ερώτημα είναι το άρθρο 6 παρ. 3 και 4 α και β του Ν. 3870/2010 που έχει ως εξής:

«3. Εμφανίσεις στους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίες πραγματοποιούνται, έναντι οικονομικού ανταλλάγματος, για μεν τους ανωτέρω υποψηφίους συνεπάγονται έκπτωση από το αιρετό αξίωμα, για δε τους ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπους των οικείων φορέων συνιστούν ποινικό αδίκημα, το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης, τουλάχιστον ενός έτους.

4.α. Εις βάρος των υποψηφίων που παραβιάζουν τους περιορισμούς της παραγράφου 2 του παρόντος επιβάλλεται πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. β. β. Στους νόμιμους εκπροσώπους των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, καθώς και στους υπεύθυνους για τη λειτουργία διαδικτυακών τόπων και ιστοσελίδων που παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 16 παράγραφος 2».

Κατά το μέρος που το ερώτημα αφορά Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), η απάντηση μπορεί να δοθεί μόνο από το ΥΠΕΣ.

Ερώτηση 12: (αρ. πρωτ. 4473/8.9.2023)

Ένας συνδυασμός (είτε δημοτικός, είτε περιφερειακός) πόσους υποψηφίους μπορεί να εμφανίσει για παρουσίαση σε έναν Ραδιοφωνικό Σταθμό; Υπάρχει κάποιος περιορισμός στον αριθμό των υποψηφίων που μπορούν να βγουν για συνέντευξη ή βγάζουμε όσους θέλουμε;

Απάντηση 12:

Φρονούμε ότι δεν υφίστανται στη νομοθεσία οι περιορισμοί στους οποίους αναφέραστε. Συναφής, βεβαίως, διάταξη είναι το άρθρο 6 παρ. 2 β περ. ν του Ν. 3870/2010.

Ερώτηση 13: (αρ. πρωτ. 4505/12.9.2023)

Εν όψει των περιορισμών που ισχύουν στις εμφανίσεις των υποψηφίων στις επικείμενες Αυτοδιοικητικές εκλογές, παρακαλούμε όπως μας διευκρινίσετε τα κάτωθι:

- 1. Ο περιορισμός της μιας (1) εμφάνισης ανά περιφερειακό μέσο περιλαμβάνει και την εμφάνιση επικεφαλής συνδυασμών σε οργανωμένη συζήτηση (debate) με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην σχετική εγκύκλιο (αρ. 867) του ΥΠΕΣ;*
- 2. Αν όχι, υπάρχει περιορισμός στον αριθμό διοργάνωσης οργανωμένων συζητήσεων (debate) μεταξύ επικεφαλής συνδυασμών, πάντα με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην σχετική εγκύκλιο (αρ. 867) του ΥΠΕΣ;*
- 3. Η εμφάνιση ενός υποψηφίου σε μαγνητοσκοπημένη συνέντευξη και μετάδοση αυτής στο κανάλι You Tube του ραδιοφωνικού μας σταθμού εξαντλεί το όριο των εμφανίσεων του συνολικά ή μπορεί να δώσει και ραδιοφωνική συνέντευξη*

Απάντηση 13:

1 και 2. Σχετική είναι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 β περ. ν του Ν. 3870/2010 κατά το οποίο: «Οι επικεφαλής των συνδυασμών, [καθώς και οι αντιπεριφερειάρχες] είναι δυνατόν να μετέχουν σε οργανωμένες συζητήσεις, χωρίς περιορισμό αριθμού εμφανίσεων, μέχρι την ανακήρυξη των υποψηφίων και υπό την προϋπόθεση ότι έχουν κληθεί να συμμετάσχουν, τουλάχιστον, τρεις ακόμη συνυποψήφιοι τους. Μετά την ανακήρυξη των συνδυασμών στις ανωτέρω συζητήσεις απαιτείται η πρόσκληση για συμμετοχή των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον των ανακηρυχθέντων. Σε περίπτωση επαναληπτικής εκλογής καλούνται υποχρεωτικά οι επικεφαλής των συνδυασμών που συμμετέχουν».

3. Κάθε εμφάνιση υποψηφίου σε διαφορετικούς φορείς (εν προκειμένω You Tube και ραδιοφωνικό σταθμό) είναι ανεξάρτητη από την άλλη, ακόμα κι αν έχει το ίδιο περιεχόμενο.

Ερώτηση 14: (αρ. πρωτ. 4507/12.9.2023)

Θέμα: Αναφορικά με την πρόσφατη ανακοίνωσή σας για την υποβολή στοιχείων κατά την προεκλογική περίοδο από τους διαδικτυακούς τόπους και τις ιστοσελίδες οιασδήποτε μορφής.

Αξιότιμοι,

Με έκπληξη ενημερωθήκαμε χθες για το περιεχόμενο ανακοίνωσής σας στο διαδικτυακό σας τόπο (με τίτλο «Ανακοίνωση για την υποβολή στοιχείων κατά την προεκλογική περίοδο») περί της υποβολής σε εσάς στοιχείων κατά την προεκλογική περίοδο, ενόψει των Περιφερειακών και Δημοτικών Εκλογών της 8/10/2023 και 15/10/2023.

Διαπιστώσαμε συγκεκριμένα ότι στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής υποχρέωσης υποβολής στοιχείων συμπεριλάβατε και τους «διαδικτυακούς τόπους και τις ιστοσελίδες οποιοσδήποτε μορφής».

Μάλιστα η υποχρέωση υποβολής των σχετικών στοιχείων (σε προδιατυπωμένους από το Συμβούλιό σας πίνακες excel) φαίνεται να έχει ως ημερομηνία πρώτης υποβολής στοιχείων τη Δευτέρα 11 Σεπτεμβρίου 2023.

Η επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης προς διαδικτυακούς τόπους κείται εκτός του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου καθώς το Συμβούλιο σας δεν διαθέτει τη σχετική δικαιοδοτική αρμοδιότητα προς τούτο.

Ειδικότερα, εκ του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, η ελεγκτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου σας, ως καλώς γνωρίζετε, αφορά αποκλειστικά και μόνο την ραδιοφωνία και την τηλεόραση, μη δυνάμενης της αυθαίρετης διεύρυνσης της εν λόγω αρμοδιότητας δίχως την ύπαρξη προηγούμενης ρητής νομοθετικής ρύθμισης.

Ομοίως, εκ του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το οποίο ρυθμίζει εξαντλητικά και περιοριστικά τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου σας, δεν προκύπτει αρμοδιότητα του τελευταίου προς έλεγχο των διαδικτυακών ιστοτόπων και ιστοσελίδων. Αντιθέτως, η γραμματική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 είναι σαφής και αφορά την άσκηση ελέγχου αποκλειστικά και μόνο στον τομέα της παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η αναλογική εφαρμογή της διατάξεως στις διαδικτυακές υπηρεσίες, όπως εν προκειμένω επιχειρείται εκ μέρους σας, θα ήταν μεθοδολογικώς ανεπίτρεπτη.

Περαιτέρω, χαρακτηριστική της εσφαλμένης συμπερίληψης των διαδικτυακών τόπων στους υπόχρεους φορείς υποβολής στοιχείων αποτελεί και η διάταξη του άρθρου 16 παρ. 2 εδ. βί. του Ν. 3870/2010, όπου ορίζεται ρητά ότι στους ιδιοκτήτες ή νομίμους εκπροσώπους των διαδικτυακών φορέων που παραβιάζουν, κατά περίπτωση, τις απαγορεύσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ίδιου ως άνω Νόμου περί των επιτρεπόμενων εμφανίσεων σε εκπομπές των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, αρμόδια να επιβάλει το σχετικό πρόστιμο είναι η Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων και όχι το Συμβούλιο σας.

Στα ως άνω, άλλωστε, συντείνουν και οι πρόσφατες υπ' αριθμ. 1349/2023 και 1350/2023 προδικαστικές αποφάσεις του Δ' Τμήματος του ΣτΕ, όπου κρίθηκε κατά πλειοψηφία ότι οι φορείς που παρέχουν τηλεοπτικές υπηρεσίες μέσω διαδικτύου και οι οποίοι δεν είναι παραδοσιακοί τηλεοπτικοί σταθμοί δεν καταλαμβάνονται από τις διατάξεις της εθνικής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας και, συνεπώς, το ΕΣΡ δεν μπορεί κατά διασταλτική ερμηνεία ή κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων αυτών του εθνικού δικαίου να έχει ελεγκτική - κυρωτική αρμοδιότητα επ' αυτών.

Η Ένωσή μας και τα μέλη μας προφανώς και είναι υπέρ μιας εποπτευόμενης, ευνομούμενης λειτουργίας των ελληνικών διαδικτυακών μέσων ενημέρωσης και προφανώς επιθυμούμε να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας και πολυφωνίας τόσο εν γένει όσο και ειδικότερα ενόψει των επικείμενων Περιφερειακών και Δημοτικών Εκλογών. Για το λόγο αυτό, δε, έχουμε πρωτοστατήσει στη δημιουργία του Μητρώου Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης, στην υιοθέτηση Κώδικα Δεοντολογίας για τα μέλη μας κλπ. Ωστόσο, δε μπορεί ο σχετικός έλεγχος και εποπτεία του κλάδου μας να γίνεται από μη αρμόδιους φορείς, όπως, εν προκειμένω, με όλο το σεβασμό, είναι το Συμβούλιό σας

Δυνάμει των ανωτέρω εκτιθέμενων, παρακαλούμε όπως προβείτε στην άμεση διόρθωση της ως άνω ανακοίνωσής σας απαλείφοντας από τους υπόχρεους αποστολής των εν λόγω στοιχείων τους διαδικτυακούς τόπους και τις ιστοσελίδες οιασδήποτε μορφής και όπως μας ενημερώσετε σχετικά.

Απάντηση 14:

Σχετικά με το ανωτέρω έγγραφό σας, απαντούμε τα ακόλουθα:

1. «Στο άρθρο 6 παρ. 2 α και β περ. i, ii, iii του Ν. 3870/2010, όπως ισχύει, ρητώς ορίζονται τα ακόλουθα: «2. α. Απαγορεύεται στους επικεφαλής των συνδυασμών, [αντιπεριφερειάρχες], υποψηφίους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους να παρουσιάζουν αμέσως ή εμμέσως κάθε είδους εκπομπές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι οποίες μεταδίδονται από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, ελεύθερης λήψης, καθώς και από διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες εξαιρουμένων των προσωπικών ιστοσελίδων των υποψηφίων και των ιστοσελίδων των συνδυασμών.»

«β. Οι εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, [των αντιπεριφερειάρχων], καθώς και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, υπό οποιαδήποτε μορφή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπεται, ως εξής:

i. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση δύο (2) φορές.

ii. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση μία (1) φορά.

iii. Σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες επιτρέπεται μία (1) εμφάνιση».

2. Κατά την προφανή έννοια των διατάξεων αυτών, η προβολή των υποψηφίων από «διαδικτυακούς τόπους» ή «ιστοσελίδες» επιβάλλεται να γνωστοποιείται επισήμως, ώστε να είναι εφικτός ο έννομος έλεγχος (και αυτών των φορέων και των υπ'αυτών προβαλλόμενων υποψηφίων) για την τήρηση ή μη των σχετικών με τις εκλογές κανόνων. Το ενδεχόμενο, δε, να είναι αντισυνταγματικές οι σχετικές ρυθμίσεις μέλλει να κριθεί από αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο ενδεχομένως θα εισαχθεί σχετική υπόθεση με διαδίκους είτε τους «φορείς», είτε τους υποψηφίους περιφερειάρχες, δημάρχους και συμβούλους, που τυχόν θα έχουν προβληθεί από αυτούς.

3. Ενόψει αυτών, φρονούμε ότι το αίτημά σας για «απάλειψη από τους υπόχρεους αποστολής των εν λόγω στοιχείων των διαδικτυακών τόπων και των ιστοσελίδων» δεν είναι νόμιμο.

Ερώτηση 15 κατά λέξιν: (αρ. πρωτ. 4509/12.9.2023)

«Θα ηθελα παρακαλω μια πολύ σημαντικη διευκρινηση. Στη Θεσσαλια, στα Τρικαλα συγκεκριμενα που ειμαστε εμεις, εχουμε εδω και μια εβδομαδα εκτακτες αναγκες λογω πλημμυρων, οποτε και αναγκη ενημερωσης των πολιτων σχετικα με ζητηματα υψιστης σημασιας.

Η συνεντευξη ενός Δημαρχου, αντιδημαρχου, κλπ, που θα είναι και στις επομενες εκλογες υποψηφιος, για καλυψη επικαιροτητας, θεωρειται προεκλογικη εμφανιση και υποκειται σε περιορισμο»;

Απάντηση 15:

Γενική απάντηση στο ερώτημά σας δεν μπορεί να δοθεί προκαταβολικώς, γιατί εξαρτάται από τις συγκεκριμένες εκάστοτε περιστάσεις. Σχετικές, πάντως, είναι οι ερωτήσεις με αριθμούς 1 και 9 των βουλευτικών εκλογών της 21.5.2023 και οι διαλαμβανόμενες εκεί αντίστοιχες απαντήσεις που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ.

Ερώτηση 16: (αρ. πρωτ. 4510/12.9.2023)

Συνέντευξη σε ιστοσελίδα με ήχο - εικόνα υποψηφίου η και κείμενο, η οποία θα προβληθεί με είδηση στην ιστοσελίδα με ταυτόχρονη live προβολή σε social media. Αμέσως μετά πχ από την live μετάδοση, το άρθρο με την συνέντευξη θα μείνει για κάποιες ώρες στη ροή ειδήσεων του site στην πρώτη κεντρική σελίδα και σιγά σιγά θα φύγει από την ροή, διότι θα έχουν μπει νέες ειδήσεις,άρθρα. Η συνέντευξη θα παραμείνει επίσης και στη ροή των social media του φορέα-σταθμού (είναι σύννομη και η ταυτόχρονη προβολή στα social ; facebook – youtube) ; Όλο αυτό παραμένει ως έχει η θα χρειαστούν άλλες ενέργειες.

Απάντηση 16:

Συναφής με το ερώτημά σας είναι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 β περ. i, ii, iii του Ν. 3870/2010. Η εμφάνιση ενός υποψηφίου σε ένα μέσο μαζικής ενημέρωσης είναι ανεξάρτητη από την εμφάνισή του σε άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Επομένως, φρονούμε ότι ένας υποψήφιος μπορεί να εμφανιστεί: α) σε συγκεκριμένη

ιστοσελίδα, β) σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι το facebook, υπό τους όρους που διαλαμβάνονται στην ερώτηση με αριθμό 9 ανωτέρω.

Ερώτηση 17: (αρ. πρωτ. 4536/12.9.2023)

Υπάρχουν πολλοί ραδιοφωνικοί σταθμοί οι οποίοι προβαίνουν σε αναμετάδοση προγράμματος έτερων ραδιοφωνικών σταθμών κατόπιν νόμιμης δικτυώσεως, για παράδειγμα ραδιοφωνικοί σταθμοί επαρχίας, οι οποίοι αναμεταδίδουν το πρόγραμμα ραδιοφωνικών σταθμών της πρωτεύουσας. Σε αυτή την περίπτωση η προβολή των υποψηφίων, η οποία λαμβάνει χώρα δια μέσου της αναμετάδοσης προγράμματος του σταθμού της πρωτεύουσας συμπεριλαμβάνεται στους περιορισμούς που έχει ο σταθμός της περιφέρειας για προβολή υποψηφίων; Θα πρέπει, δηλαδή, οι υποψήφιοι που προβάλλονται δια μέσω της αναμετάδοσης του προγράμματος του σταθμού της πρωτεύουσας να περιλαμβάνονται στην καθημερινή λίστα των προβαλλόμενων υποψηφίων που καταρτίζει και αποστέλλει ο περιφερειακός σταθμός;

Απάντηση 17:

Φρονούμε ότι τόσο στον αναμεταδίδοντα, όσο και στον αναμεταδιδόμενο σταθμό υπολογίζεται η προβολή του υποψηφίου ως χωριστή εμφάνιση και προσμετράται στους σχετικούς αριθμητικούς περιορισμούς, δεδομένου ότι η προβολή γίνεται και από τους δύο σταθμούς.

Ερώτηση 18: (αρ. πρωτ. 4500/11.9.2023)

«... Οι εμφανίσεις προσκεκλημένων στο facebook η στο youtube στα διάφορα κανάλια που έχουν τα σάιτ, έχουν περιορισμό; Το ερώτημα είναι αν υπάρχει περιορισμός σε facebook κτλ. (με ονομασίες σταθμών εφημερίδων,φορέων)».

Απάντηση 18:

Σχετική με το ερώτημά σας είναι η απάντηση που δόθηκε στην ανωτέρω ερώτηση με αριθμό 9.

Ερώτηση 19: (αρ. πρωτ. 4498/11.9.2023)

- 1. Τα δελτία Τύπου ενός νυν Δημάρχου και εκ νέου υποψηφίου που περιλαμβάνουν υλικό που αφορά στον Δήμο με φωτογραφίες εκλαμβάνονται ως προβολή; (πχ ο δήμαρχος υπέγραψε σύμβαση για έργα);*
- 2. Δελτία Τύπου ενός Συνδυασμού που συνοδεύονται από φωτογραφικό υλικό, είτε περιλαμβάνουν γραπτή δήλωση του υποψηφίου είτε όχι εκλαμβάνονται σαν προβολή που εμπίπτει στους περιορισμούς;; (Πχ ο συνδυασμός επισκέφθηκε την τάδε περιοχή και ο επικεφαλής έκανε μία δήλωση που περιλαμβάνεται στο Δελτίο Τύπου)*
- 3. Σε δημόσιες εκδηλώσεις πχ συναυλία ή ομιλία του Δημάρχου στους Αγιασμούς Σχολείων θα πρέπει να παρακαλέσουμε τα ΜΜΕ να σταματήσουν την προβολή σε περίπτωση που κάνουν live μετάδοση όταν μιλάει ένας υποψήφιος ή ο δήμαρχος;; ή και την καταγραφή με κάμερα;*
- 4. Εκλαμβάνεται ως εμφάνιση ένα βίντεο που προβάλλεται μόνο από το facebook μιας ιστοσελίδας και όχι από την ίδια την ιστοσελίδα;*
- 5. Ένα τηλεοπτικό διαφημιστικό σποτ συνδυασμού μπορεί να προβληθεί στην ροή των αναρτήσεων μιας ιστοσελίδας;*

Απάντηση 19:

1, 2 και 3: Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους ... Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους ... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων ...». Κατά το άρθρο 30 παρ. 2 του Ν. 3023/2002 : «Με κοινή απόφαση των Υπουργών ... καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, σχετικά με τις εμφανίσεις στα κρατικά και ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα των υποψήφιων βουλευτών και των οριζόμενων εκπροσώπων των κομμάτων ή των συνασπισμών **και τίθενται περιορισμοί για την αποτροπή της έμμεσης προβολής των υποψήφιων βουλευτών».**

Αντίστοιχη ρητή ρύθμιση στη νομοθεσία για τις αυτοδιοικητικές εκλογές, ήτοι ρύθμιση που να αποκλείει την «έμμεση προβολή» των υποψηφίων κατά τις εκλογές αυτές, δεν έχει εισαχθεί, προφανώς όμως εκλαμβάνεται από τον νομοθέτη ως αυτονοήτως ισχύουσα (πρβλ.: ιδίως το άρθρο 6 παρ. 2, 3 και 4 του Ν. 3870/2010 – Περιφερειακές & δημοτικές εκλογές: δαπάνες συνδυασμών – υποψηφίων, έλεγχος αυτών). Ενόψει δε της συνταγματικής ως άνω επιταγής και της προφανούς

ταυτότητας του νομικού λόγου, η ως άνω διάταξη του άρθρου 30 παρ. 2 του Ν. 3023/2002 είναι αναλογικά εφαρμοστέα και στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Κατά συνέπεια, κάθε έμμεση προβολή, όπως είναι και αυτές στις οποίες αναφέρεστε στα ερωτήματα 1, 2 και 3 είναι ανεπίτρεπτη.

4. Σχετική με το με αριθμό 4 ερώτημά σας είναι η απάντηση με αριθμό 16 ανωτέρω.

5. Φρονούμε ότι η απάντηση στο με αριθμό 5 ερώτημά σας είναι καταφατική.

Ερώτηση 20: (αρ. πρωτ. 4499/11.9.2023)

Παρακαλούμε όπως διευκρινίσετε επακριβώς τον τρόπο, τους όρους και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνεται η προβολή της προεκλογικής δραστηριότητας των παρατάξεων, ώστε να μην εκλαμβάνεται ως εμφάνιση του υποψηφίου. Πως προσδιορίζεται η στιγμιαία αναφορά ονόματος ή απεικόνιση υποψηφίου; Η μεταφορά λεγομένων του σε ευθύ λόγο από τον δημοσιογράφο εκλαμβάνεται ως εμφάνιση; Αν ναι, η μεταφορά μιας ομιλίας ή δήλωσης σε πλάγιο λόγο επιτρέπεται ή θεωρείται και με αυτό τον τρόπο εμφάνιση;

Απάντηση 20:

Σχετική με το ερώτημά σας είναι η απάντηση με αριθμό 19 ανωτέρω ως προς τα σκέλη 1, 2 και 3 αυτής.

Ερώτηση 21: (αρ. πρωτ. 4573/15.9.2023)

Σχετικά με την εφαρμογή των περιορισμών στις εμφανίσεις στα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά μέσα μαζικής ενημέρωσης θα επιθυμούσα να με ενημερώσετε ως θεσμοθετημένο όργανο από την πολιτεία, αν οι κατέχοντες τα αξιώματα των αντιδημάρχων και του προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Τρικκαίων, οι πρόεδροι Δ.Σ. οργανισμών των ΟΤΑ, οι τοπικοί και θεματικοί αντιπεριφερειάρχες εμπίπτουν στις εξαιρέσεις που αναφέρονται στο α. 6 παρ. 2 εδ. β περ. νί Ν. 3870/2010. Μετά τη θεομηνία Daniel στην περιοχή της Π.Ε. Τρικάλων όλοι οι παραπάνω, που είναι και ξανά υποψήφιοι στις αυτοδιοικητικές εκλογές την 08.10.2023, εμφανίζονται καθημερινά μία και περισσότερες φορές στους τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς, μιλώντας συχνά για οποιοδήποτε θέμα (είτε είναι

σχετικό με τη θεομηνία που ενέσκηψε στη Θεσσαλία, είτε σχολιάζοντας την πολιτική και τοπική επικαιρότητα, είτε ακόμα και αναφερόμενοι σε προεκλογικές υποσχέσεις εκτέλεσης τεχνικών έργων που δήθεν προγραμματίζουν), επικαλούμενοι τις εξαιρέσεις που αναφέρονται παραπάνω. Η αντιπολίτευση στην οποία ανήκει και η Περιφερειακή παράταξη "ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ" στην οποία είμαι ενταγμένος διατελώντας υποψήφιος περιφερειακός σύμβουλος στην Π.Ε. Τρικάλων προφανώς δεν έχει αυτή τη δυνατότητα. Με βάση τη δική μου ερμηνεία της παραπάνω διάταξης του σχετικού νόμου, και καθώς κατέχω την ιδιότητα του νομικού, ασκώντας δικηγορία τα τελευταία 33 έτη, και σύμφωνα με ορθότερη ερμηνεία του όρου "αιρετό μονοπρόσωπο όργανο της αυτοδιοίκησης" κρίνω προσωπικά ότι δεν μπορούν να συγκαταλεγούν στην παραπάνω εξαίρεση από τους περιορισμούς των εμφανίσεων τόσο οι αντιπεριφερειάρχες όσο και οι αντιδήμαρχοι, γιατί δεν έχουν εκλεγεί σε αυτή τη θέση αλλά έχουν οριστεί από τον εκλεγμένο Περιφερειάρχη και Δήμαρχο και συνεπώς μόνο οι τελευταίοι μπορούν να νοηθούν ως εντασσόμενα στην παραπάνω εξαίρεση πρόσωπα. Κατόπιν τούτων, παρακαλώ να μου στείλετε εγγράφως τις θέσεις του ΕΣΡ σε σχέση με όλα τα παραπάνω ζητήματα και ιδιαίτερα σε σχέση με το χρονικό διάστημα που μπορεί να δικαιολογηθεί ότι εμπίπτει τον όρο «έκτακτα και απρόβλεπτα γεγονότα», καθώς και για την ερμηνεία της παρέμβασης των ανωτέρω για ζητήματα που εμπίπτουν στην «άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στον οικείο Ο.Τ.Α.».

Ερώτηση 21: (αρ. πρωτ. 4590/15.9.2023)

Η περιοχή των Τρικάλων επλήγη, ως γνωστόν, από την κακοκαιρία Daniel το διάστημα 6-7 Σεπτεμβρίου 2023. Έκτοτε παρατηρείται το φαινόμενο εκπρόσωποι της δημοτικής αρχής που είναι εκ νέου υποψήφιοι στις εκλογές της 08.10.2023, να εμφανίζονται καθ' υπέρβαση των περιορισμών του α. 6 παρ. 2 Ν. 3870/2010. Σχεδόν καθημερινά οι αντιδήμαρχοι, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων οργανισμών των ΟΤΑ της περιοχής ή ακόμα και ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου (που είναι εκ νέου υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι) εμφανίζονται σε τοπικά ΜΜΕ και μιλούν για τα αποτελέσματα της κακοκαιρίας ή για οποιοδήποτε άλλο θέμα.

Ταυτόχρονα, ως είναι φυσικό, όλοι οι υπόλοιποι υποψήφιοι δεν έχουν την ευχέρεια του δημόσιου λόγου ή αντίλογου ή έστω της επισήμανσης προβλημάτων.

Ως δικαιολογητική βάση επικαλούνται το α. 6 παρ. 2 εδ. β περ. vi Ν. 3870/2010 «Εμφανίσεις υποψηφίων που είναι αιρετά μονοπρόσωπα όργανα της αυτοδιοίκησης δεν υπόκεινται στους ανωτέρω περιορισμούς, εφόσον οφείλονται σε έκτακτα και απρόβλεπτα γεγονότα, που σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στον οικείο Ο.Τ.Α.». Πλην όμως, είμαστε ήδη στην έβδομη μέρα μετά την κακοκαιρία και αφετέρου είναι αμφίβολο αν οι αντιδήμαρχοι ή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου είναι αιρετό μονοπρόσωπο όργανο. Η ανάγκη ενημέρωσης του κοινού, άλλωστε, μπορεί να εξυπηρετηθεί από παρεμβάσεις των υπηρεσιακών παραγόντων της διοίκησης.

Εν όψει των ανωτέρω, παρακαλώ να διευκρινιστεί αν οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου θεωρούνται αιρετά μονοπρόσωπα όργανα της αυτοδιοίκησης που δεν υπόκεινται στους περιορισμούς του νόμου.

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ανωτέρω, παρακαλώ να διευκρινιστεί μέχρι ποιο χρονικό σημείο μπορεί να εκταθεί η εν θέματι εξαίρεση από τους περιορισμούς του νόμου.

Ερώτηση 21: (αρ. πρωτ. 4591/15.9.2023)

Λόγω των έκτακτων συνθηκών που υφίστανται στη Θεσσαλία αυτή τη στιγμή, εξαιρούνται των περιορισμένων εμφανίσεων στα μέσα της περιοχής τα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα. Εν τούτοις και όπως μου απάντησαν και μου έδειξαν από τοπικό ραδιοφωνικό παραγωγό, η ΠΟΕΣΥ αναφέρει ότι κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με την κα. Τσίπρα, σε αυτά τα πρόσωπα υπάγονται και οι πρόεδροι των ΔΣ και των τοπικών δημοτικών επιχειρήσεων. Παρακαλώ πολύ να διευκρινησετε αν πρόκειται για σφάλμα (στην οποία περίπτωση πρέπει να γνωστοποιηθεί και στα τοπικά μέσα καθώς δημιουργούνται ιδιαίτερες συνθήκες ανταγωνισμού) ή εάν πρόκειται για κάποια διαφορετική ερμηνεία ως προς τις εξαιρέσεις. Επίσης, οι ίδιοι περιορισμοί κατά τη γραμματική ερμηνεία του νόμου, καταλαμβάνουν και τους αντιδημάρχους καθώς δεν είναι ΑΙΡΕΤΑ αλλά διοριστέα όργανα. Παρακαλώ όπως διευκρινιστεί γιατί δημιουργείται οξύτατο κλίμα ανταγωνισμού.

Ερώτηση 21: (αρ. πρωτ. 4586/15.9.2023)

A. ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ – ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ – ΙΝΤΕΡΝΕΤ:

Σύμφωνα με το νόμο και τους περιορισμούς, για έκτακτα γεγονότα δύναται να δώσει συνέντευξη, χωρίς να υπολογίζεται ως εμφάνιση, το μονοπρόσωπο αιρετό όργανο κάθε θεσμού. Προφανώς αφορά τους Δημάρχους και τους Περιφερειάρχες. Το ερώτημα είναι αν οι Χωρικοί Αντιπεριφερειάρχες, οι θεματικοί αντιπεριφερειάρχες και οι αρμόδιοι - για το έκτακτο γεγονός - αντιδήμαρχοι έχουν δικαίωμα συνέντευξης χωρίς να μετρά ως εμφάνιση.

B. ... (βλ. ερώτηση 22 κατωτέρω).

Απάντηση 21:

Φρονούμε ότι εμφανίσεις υποψηφίων σε μέσα μαζικής ενημέρωσης επιβαλλόμενες εκ των πραγμάτων για πρόληψη κινδύνων και γενικώς σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας δεν συνιστούν προεκλογικές εμφανίσεις, είτε πρόκειται για «αιρετά μονοπρόσωπα όργανα», είτε όχι. Αντιστρόφως, εμφανίσεις που δεν δικαιολογούνται ως εξαιρετικές περιπτώσεις όπως οι ανωτέρω συνιστούν προεκλογικές εμφανίσεις (σχετικά πρβλ. ερωτήσεις 1 και 9 και αντίστοιχες απαντήσεις των βουλευτικών εκλογών της 21.5.2023, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ). Τούτο δε, διότι κατά τις εκλογικές διαδικασίες, θεμελιώδους συνταγματικής περιωπής κανόνας είναι η μεταξύ των υποψηφίων αρχή της ισότητας.

Ερώτηση 22: (αρ. πρωτ. 4586/15.9.2023)

...

B. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αποτελούν εμφάνιση υποψηφίου οι παρακάτω ενέργειες:

1. Ανάρτηση Δελτίων Τύπου των συνδυασμών για τις προεκλογικές περιόδους, τα εγκαίνια εκλογικών κέντρων, την καθημερινή δραστηριότητα με γραπτές δηλώσεις των υποψηφίων.
2. Προαναγγελίες εγκαινίων εκλογικών κέντρων ή του προγράμματος περιοδειών τους.

3. Ανακοινώσεις υποψηφίων περιφερειαρχών που ασκούν κριτική σε συνυποψηφίους τους.
4. Ανακοινώσεις υποψηφίων περιφερειαρχών ή δημάρχων που καταγγέλλουν Μέσα ενημέρωσης για μεροληπτική στάση.
5. Ανακοινώσεις υποψηφίων δημάρχων που ασκούν κριτική στους νυν δημάρχους.
6. Ανακοινώσεις νυν δημάρχων και περιφερειαρχών για δράσεις τους (όχι έκτακτες) στο πλαίσιο της άσκησης της θεσμικής τους αρμοδιότητας

Απάντηση 22:

Σχετική με το ερώτημά σας αυτό είναι η με αριθμό 19 απάντηση ανωτέρω.

Ερώτηση 23: (αρ. πρωτ. 4580/15.9.2023)

Καταρχάς, όσον αφορά στους ραδιοφωνικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης:

1. *Επιτρέπεται η μια συνέντευξη κάθε υποψηφίου σε κάθε ραδιοφωνικό σταθμό, ή η μια συνέντευξη σ' έναν απ' όλους τους ραδιοφωνικούς σταθμούς μιας πόλης ή περιφερειακής ενότητας;*

...

Απάντηση:

Φρονούμε ότι οι εμφανίσεις υποψηφίων επιτρέπονται μία (1) ή δύο (2) φορές κατά περίπτωση σε κάθε μέσο ενημέρωσης, είτε πρόκειται για ραδιοφωνικό, είτε για τηλεοπτικό σταθμό ή για διαδικτυακό φορέα σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2β του Ν. 3870/2010. Συναφής είναι η με αριθμό 16 απάντηση ανωτέρω.

Ερώτηση:

...

2. *Στα δελτία ειδήσεων, επιτρέπεται η αναφορά σε επικεφαλής συνδυασμών ή απαγορεύεται και πώς ο περιορισμός επηρεάζεται από τη διάρκεια του δελτίου;*

...

Απάντηση:

Φρονούμε ότι δεν υφίσταται σχετική απαγόρευση.

Ερώτηση:

...

3. Τέλος, επιτρέπεται κι αν ναι, πόσες φορές και με ποιο τρόπο η αναφορά σε συγκεκριμένο υποψήφιο/ους, από παρουσιαστή εκπομπής, δημοσιογράφο ή τρίτο πρόσωπο;

...

Απάντηση:

Φρονούμε ότι δεν υφίσταται σχετική απαγόρευση.

Ερώτηση:

...

Για τις ενημερωτικές ιστοσελίδες:

1α. Επιτρέπεται η δημοσίευση δελτίων τύπου από επικεφαλής συνδυασμών κι αν ναι υπάρχει αριθμητικός περιορισμός; -

1β. Επιτρέπεται ή δημοσίευση ΔΤ σχετικά με τις περιοδείες υποψηφίων, ή πιάνεται για εμφάνιση? –

...

2. Η δημοσίευση άρθρων με ανακοίνωση υποψηφίων από την 8η Σεπτεμβρίου και μετά, θεωρείται "παρουσία" των συγκεκριμένων σε μια ιστοσελίδα;

3. Μια δημοσίευση με φωτογραφία υποψηφίων, χωρίς δηλώσεις τους, είτε σε κειμενική είτε σε οπτικοακουστική μορφή, που αναφέρεται, γενικά, στο "κλίμα" των εκλογών, αποτελεί την μοναδική επιτρεπόμενη "εμφάνιση" των υποψηφίων στην ιστοσελίδα;

4. Επιπρόσθετα, η δημοσίευση δραστηριοτήτων αιρετών- στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους- που είναι και πάλι υποψήφιοι, δεν πρέπει να ξεπεράσει τη μια φορά;

...

Απάντηση 1α, 1β, 2, 3 και 4:

Σχετική με τα ερωτήματά σας είναι η με αριθμό 19 απάντηση ανωτέρω.

Ερώτηση:

...

5. Τέλος, ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί για δημόσια και ιδιωτικά ΜΜΕ;

Απάντηση:

Προφανώς ισχύουν.

Ερώτηση:

...

1γ. Επιτρέπεται η δημοσίευση άρθρων, για παράδειγμα, παρουσιάσεις δημοσκοπήσεων όπου αναφέρεται πως κάποιος προηγείται κλπ κι αν όχι, σύμφωνα με ποια διάταξη;

...

Απάντηση:

Σχετική είναι ιδίως η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 3603/2007, η οποία έχει ως εξής: «Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται οι δημοσκοπήσεις, οι οποίες διενεργούνται από οποιονδήποτε φορέα ή επιχείρηση για τη διερεύνηση των τάσεων της κοινής γνώμης και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με κοινοβουλευτικές εκλογές, δημοψηφίσματα, εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς τους».

Ερώτηση 24: (αρ. πρωτ. 4655/19.9.2023)

Στην παρακάτω εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με αριθμό 867, ημερομηνία Αθήνα 8 Αυγούστου 2023 και Αριθ. Πρωτ.: 66743, στη σελίδα 19 με θέμα «ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΑ Μ.Μ.Ε. ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ» δεν αναφέρεται ο αριθμός συνεντεύξεων γραπτού κειμένου των υποψηφίων στο διαδίκτυο. <https://www.nomotelia.gr/photos/File/66743-23-orthi.pdf> Στο παρακάτω

Δελτίο τύπου του Υπουργείου Εσωτερικών με ημερομηνία 25 Αυγούστου 2023 αναφέρεται ότι:

«Θεωρείται ότι δεν τίθεται κανένας περιορισμός στη δημοσίευση άρθρων, δηλώσεων ή ομιλιών, περιοδειών και άλλων προεκλογικών δραστηριοτήτων των υποψηφίων, καθώς και των θέσεων των συνδυασμών, αλλά και συνεντεύξεων γραπτού κειμένου στο διαδίκτυο, με δεδομένο ότι όλα τα παραπάνω αποτελούν δημοσιογραφική ύλη».

Απάντηση 24:

Το ερώτημά σας αφορά το δελτίο τύπου του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ) και άρα η απάντηση μπορεί να δοθεί μόνο από το ΥΠΕΣ.

Ερώτηση 25: (αρ. πρωτ. 4607/18.9.2023)

Παρακαλώ διευκρινήστε μου τι ισχύει για τους ψυχαγωγικούς σταθμούς που δεν έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα.. Μπορούν οι υποψήφιοι να δίνουν συνεντεύξεις;;; Όλο το μήνα έχουν συνεντεύξεις με υποψηφίους...

Απάντηση 25:

Σχετική με το ερώτημά σας είναι η με αριθμό 2 απάντηση των αυτοδιοικητικών εκλογών του 2019, η οποία είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα μας. Ως εκ τούτου, φρονούμε ότι σταθμοί που δεν έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα δεν μπορούν να προβάλλουν συνεντεύξεις υποψηφίων.

Ερώτηση 26: (αρ. πρωτ. 4610/18.9.2023 και ίδιο αρ. πρωτ. 4697/22.9.2023)

Ερώτηση Αα:

Λαμβάνοντας υπόψη την απάντησή σας στην ερώτηση Ν.9 η οποία έχει ως εξής: «Το άρθρο 6 παρ. 2 β του Ν. 3870/2010 ορίζει: «Οι εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, [των αντιπεριφερειάρχων], καθώς και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε

διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, υπό οποιαδήποτε μορφή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπεται, ως εξής: i. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση δύο (2) φορές. ii. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση μία (1) φορά. iii. Σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες επιτρέπεται μία (1) εμφάνιση. iv. Ως εμφανίσεις, κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των ανωτέρω υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που εντάσσονται στα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος τους της προεκλογικής τους δραστηριότητας». Στο μέτρο που είναι δεδομένο ότι η πρόσβαση μέσω του διαδικτύου σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο προεκλογικού χαρακτήρα είναι ελεύθερη σε ευρύ κοινό, ο οικείος φορέας εμπίπτει στην νομική έννοια του διαδικτυακού τόπου και στους ανωτέρω περιορισμούς.»

Στις περιπτώσεις που ένα ΜΜΕ, είτε αυτό είναι τηλεοπτικός σταθμός, είτε ραδιοφωνικός σταθμός, είτε ιστοσελίδα, διατηρεί σελίδα σε διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως facebook, Instagram, tik tok, youtube, η αναδημοσίευση μιας προβολής υποψηφίου, ενός βίντεο για παράδειγμα, σε όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που διαθέτει το ΜΜΕ λογίζεται ως μια και μοναδική εμφάνιση ή η προβολή σε κάθε μέσω κοινωνικής δικτύωσης λογίζεται ως ξεχωριστή εμφάνιση υποψηφίου και συνεπώς παραβιάζει τη νομοθεσία; Συνεντεύξεις ή δραστηριότητες υποψηφίων σε άλλους ιστοτόπους ή μέσα του ίδιου ομίλου ή διαφορετικών μέσων άλλων ομίλων πχ ραδιοφωνικών σταθμών, τηλεοπτικών καναλιών, εφημερίδων κλπ, μπορούν να αναδημοσιευθούν στον ιστοτόπο ενός ΜΜΕ ή υπόκειται και αυτοί στους περιορισμούς και νοούνται ως εμφάνιση;

...

Απάντηση Αα:

Σχετική με το ερώτημά σας είναι η με αριθμό 16 απάντηση ανωτέρω.

Ερώτηση Αβ:

...

Σε περίπτωση θετικής απαντήσεως στο ανωτέρω, ως προβολή λογίζεται και η μετάδοση ενός μέρους/αποσπάσματος της προβολής ενός υποψηφίου σε άλλο μέσο από το αρχικό μέσο προβολής της;

...

Απάντηση Αβ:

Η απάντηση στο ερώτημά σας είναι προφανώς θετική.

Ερώτηση Β:

...

Όσον αφορά στους περιορισμούς που θέτει το άρθρο 6 του Ν. 3870/2010 σε αυτούς ως προβολή - ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ : 4610 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : Δευτέρα 18/09/2023 10:26 2 εμφάνιση λογίζεται και η δημοσίευση άρθρου συνταχθέντος από τον ίδιο τον υποψήφιο;

...

Απάντηση Β:

Προφανώς πρόκειται για προβολή.

Ερώτηση Γ:

...

Αναφορές και σχόλια σε ΜΜΕ των ίδιων των δημοσιογράφων, συντακτών, παραγωγών, παρουσιαστών για συγκεκριμένους υποψήφιους, στο πλαίσιο ρεπορτάζ, λογίζονται ως προβολή του υποψηφίου;

...

Απάντηση Γ:

Φρονούμε ότι η απάντηση συναρτάται προς τα εκάστοτε πραγματικά περιστατικά. Συναφής με το ερώτημά σας είναι η με αριθμό 19 απάντηση ανωτέρω.

Ερώτηση 27: (αρ. πρωτ. 4749/25.9.2023)

Το Σάββατο 23 Σεπτεμβρίου στις 10 το βράδυ στην Τηλεόραση Μακεδονίας Θράκης (Center TV) προβλήθηκε σε επανάληψη μια εκδήλωση πολιτιστικού περιεχομένου, η οποία είχε πραγματοποιηθεί στις 24 Ιουνίου και η οποία προβλήθηκε λίγες μέρες αργότερα, ενώ προβλήθηκε το περασμένο Σάββατο σε επανάληψη.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, χαιρετισμούς στο κοινό είχαν κάνει 3 αυτοδιοικητικοί παράγοντες, οι οποίοι είναι εκ νέου υποψήφιοι στις εκλογές της 8ης Οκτωβρίου, στοιχείο που διέφυγε της προσοχής μας. Δεδομένου ότι πρόκειται για μια εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε μήνες πριν και οι εν λόγω αυτοδιοικητικοί απευθύνουν έναν πολύ μικρό χαιρετισμό στο κοινό (από 1' έκαστος), υπάρχει περίπτωση η συγκεκριμένη προβολή της εκδήλωσης σε επανάληψη να «κάψει» τη μία και μοναδική τηλεοπτική εμφάνιση που δικαιούνται προεκλογικώς;

Απάντηση 27:

Το ΕΣΡ δεν είναι δυνατόν να διατυπώσει γνώμη για το ανωτέρω ζήτημα νομικώς δεσμευτική και για το μέλλον να κρίνει δικαστήριο σε περίπτωση κατάθεσης σχετικής προσφυγής κατά των εκλογών. (Σχετική με το ερώτημά σας είναι και η απάντηση με αριθμό 4 ανωτέρω).

Ερώτηση 28: (αρ. πρωτ. 4817/28.9.2023)

«Θα θέλαμε παρακαλώ να μας διευκρινησετε πως να αντιμετωπισουμε το παρακατω θεμα.

Λογω της μεγαλης καταστροφης με τις πλυμηρες στο Βολο, ο Δήμαρχος Αχιλλεας Μπεος ενημερωνει ανα τακτα χρονικα διαστηματα τους πολιτες για την πορεια των εργασιων. Αυτές τις συνεντευξεις τυπου εμεις τις αναμεταδιδουμε.

Θελετε να τις συμπεριλαβουμε στην εβδομαδιαια λιστα που σας στελνουμε;

Τον πρώτο πίνακα θα σας τον στείλουμε την επόμενη Δευτέρα για τις συνεντευξεις των υποψηφίων.»

Απάντηση 28:

Σχετικά με το ανωτέρω ερώτημά σας, σας γνωρίζουμε ότι, οι μεν φορείς υποχρεούνται να ενημερώνουν το ΕΣΡ για κάθε υπ' αυτών προβολή προεκλογικής δραστηριότητας, το δε ΕΣΡ υποχρεούται να προβαίνει στις οικείες καταχωρίσεις. Η νομική αξιολόγηση κάθε περιπτώσεως θα γίνει μελλοντικώς και εφόσον χρειαστεί. Είναι επομένως απαραίτητο κάθε προεκλογική δραστηριότητα να καταχωρίζεται ανεξάρτητα από την νομική της αξιολόγηση. Μπορείτε επιπλέον να σημειώνετε στην φόρμα οποιαδήποτε διευκρίνιση κρίνετε απαραίτητη.

Ερώτηση 29: (αρ. πρωτ. 4879/2.10.2023)

Παρακαλώ θα ήθελα μια απάντηση στο εξής ερώτημα. Δημοσιογράφος με ραδιοφωνική εκπομπή στον Χ δήμο είναι υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος σε άλλο δήμο και σε άλλο νομό. Έχει περιορισμό στις εκπομπές του;

Απάντηση 29:

Σχετική με το ερώτημά σας είναι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2α του Ν. 3870/2010, το οποίο ορίζει: «Απαγορεύεται στους επικεφαλής των συνδυασμών, αντιπεριφερειάρχες, υποψηφίους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους να παρουσιάζουν αμέσως ή εμμέσως κάθε είδους εκπομπές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι οποίες μεταδίδονται από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, ελεύθερης λήψης, καθώς και από διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες εξαιρουμένων των προσωπικών ιστοσελίδων των υποψηφίων και των ιστοσελίδων των συνδυασμών».

Ενόψει των ανωτέρω φρονούμε ότι η προαναφερθείσα απαγόρευση είναι γενική και άρα καλύπτει και την περίπτωση που αναφέρετε στο ερώτημά σας.

Ερώτηση 30: (αρ. πρωτ. 5055/9.10.2023)

Παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για το τί ισχύει στις επαναληπτικές εκλογές των Δήμων αναφορικά με τις εμφανίσεις των υποψηφίων. Δηλαδή για τον εάν ισχύουν ή όχι οι περιορισμοί του πρώτου γύρου.

Απάντηση 30:

Το άρθρο 6 παρ. 2 β, περ. ν, εδ. γ του Ν. 3870/2010, σχετικά με τη συμμετοχή των επικεφαλής συνδυασμών σε οργανωμένες συζητήσεις χωρίς περιορισμό εμφανίσεων ορίζει: «Σε περίπτωση επαναληπτικής εκλογής καλούνται υποχρεωτικά οι επικεφαλής των συνδυασμών που συμμετέχουν». Πέραν τούτου, δεν γίνεται στο νόμο κάποια άλλη αναφορά ειδικά για τις επαναληπτικές εκλογές, γι αυτό και θεωρούμε ότι ισχύουν οι ίδιες ρυθμίσεις ως προς τον αριθμό εμφανίσεων των επικεφαλής των συνδυασμών και τις λοιπές ρυθμίσεις της πιο πάνω διάταξης. Επισημαίνεται, προσθέτως, ότι στο πλαίσιο τήρησης της αρχής της αναλογικής

ισότητας η παρουσίαση των υποψηφίων και ο διατιθέμενος σ' αυτούς χρόνος θα πρέπει να είναι ισότιμοι.

Ερώτηση 31 (αρ. πρωτ. 5095/11.10.2023)

Εν όψει της διεξαγωγής του debate των υποψηφίων Δημάρχων για τον Δήμο της Αθήνας, κ. Κωνσταντίνου Μπακογιάννη με τον συνδυασμό «Αθήνα Ψηλά – Κώστας Μπακογιάννης» και κ. Χάρη Δούκα με τον συνδυασμό «Αθήνα Τώρα – Χάρης Δούκας», την Τετάρτη 11 Οκτώβρη 2023, παρακαλούμε πολύ να μας διευκρινισθεί:

α) Αν συνιστούν προεκλογική εμφάνιση οι δηλώσεις – σχόλια των συμμετεχόντων υποψηφίων Δημάρχων κατά την άφιξή τους στην ΕΡΤ, πριν τη διεξαγωγή του debate, αλλά και μετά το πέρας του, κατά την αποχώρησή τους, στους δημοσιογράφους – εκπροσώπους των καναλιών της ιδιωτικής και δημόσιας τηλεόρασης και ραδιοφωνίας καθώς και η αναπαραγωγή αυτών στις επόμενες ημέρες

β) Αν συνιστά προεκλογική εμφάνιση η αναπαραγωγή αποσπασμάτων του debate από την ιδιωτική και δημόσια τηλεόραση και ραδιοφωνία.

Απάντηση 31:

α) Εφόσον οι αναφερόμενες δηλώσεις – σχόλια είναι εξαιρετικά σύντομες σε χρονική διάρκεια και έχουν ένα εθιμοτυπικό χαρακτήρα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν προεκλογική εμφάνιση.

β) Όπως ήδη τονίστηκε και στην προηγούμενη απάντηση 30, κατά τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 β', περ. ν, εδ. γ' του Ν. 3870/2010, επιτρέπεται η συμμετοχή των επικεφαλής συνδυασμών σε οργανωμένες συζητήσεις χωρίς περιορισμό εμφανίσεων. Κατά συνέπεια, η αναπαραγωγή αποσπασμάτων του debate από άλλους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς δεν θεωρείται προεκλογική εμφάνιση. Σε κάθε περίπτωση, επαναλαμβάνουμε την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των δύο υποψηφίων ως προς τον χρόνο που θα διατεθεί σε αυτούς.

Ερώτηση 32 (5102/11.10.2023)

Θα θέλαμε να κάνουμε τις εξής ερωτήσεις:

1. Σε περίπτωση που ο τηλεοπτικός σταθμός αναμεταδώσει το debate των υποψηφίων δημάρχων του Δήμου Αθηναίων, τεκμαίρεται ότι έχει εξαντλήσει την μία εμφάνιση του άρθρου 6 ν. 3870/2010, όπως έχει τροποποιηθεί;
2. Δεδομένου ότι οι ως άνω περιορισμοί αφορούν τους υποψηφίους, τεκμαίρουμε ότι μπορούμε να καλούμε χωρίς περιορισμό πολιτικά πρόσωπα που δεν εξελέγησαν στον πρώτο γύρο. Μπορείτε να επιβεβαιώσετε;

Απάντηση 32

1. Αντίστοιχη ερώτηση έχει ήδη απαντηθεί στην ερώτηση 31.
2. Θεωρούμε ότι η απάντησή μας πρέπει να είναι θετική.

Ερώτηση 33 (αρ. πρωτ. 5123/11.10.2023)

Κατά την διάρκεια της επίσκεψης του Πρωθυπουργού στο νησί μας την Δευτέρα 9/10/2023 στην ομιλία του, ο Πρωθυπουργός προλόγισε και απεύθυνε χαιρετισμό στον υποψήφιο Περιφερειάρχη και το κάλεσε στο βήμα να μιλήσει. Ο σταθμός μας με δική μας πρωτοβουλία και ευθύνη έκανε τηλεοπτικό ρεπορτάζ που έπαιξε μαγνητοσκοπημένο την ίδια ημέρα στο βραδινό δελτίο ειδήσεων με αποσπάσματα της ομιλίας του πρωθυπουργού (3') και του υποψήφιου περιφερειάρχη (2'). Θεωρείτε ότι αυτό αποτελεί την μία εμφάνιση που του αναλογεί οπότε και δεν πρέπει να κάνουμε την προγραμματισμένη συνέντευξη του στο στούντιο του καναλιού που μας είχε ζητηθεί να προγραμματίσουμε εντός της εβδομάδας (β' γύρος).

Απάντηση 33

Αντίστοιχη ερώτηση έχει ήδη απαντηθεί στις ερωτήσεις 19 και 32 των αυτοδιοικητικών εκλογών του 2019 (βλ. σχετική ανάρτηση στον ιστοχώρο μας).